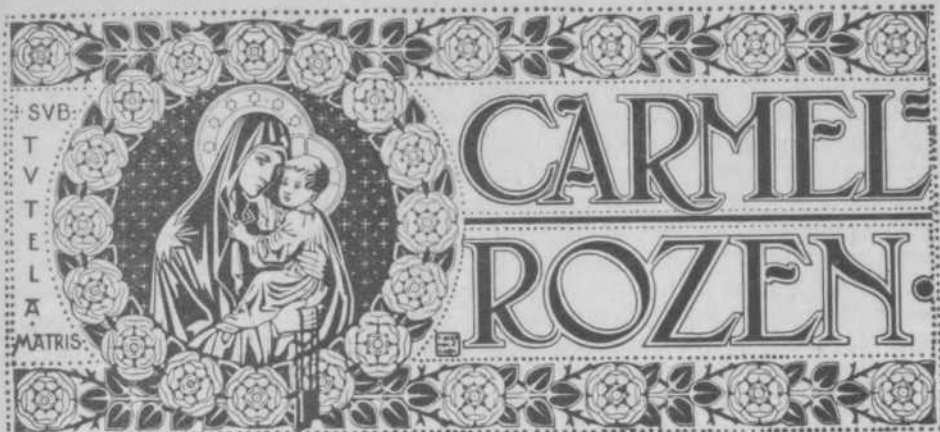

JAARGANG XVII, AFL. 2

JUNI 1928

EEN WELBESTEED LEVEN.

DOOR P. ARN. WIJTENBURG, ORD. CARM. BOXMEER.

jou raad voor haar meebracht."

"Sjuut juffrouw, niet zoo hard, kapelaan Wilking is voor, in de mooie kamer." „Nou Betje, hij mag toch wel hooren wat we zeggen", lachte Mien, die al benauwd werd dat hij om haar medewerking voor een of ander vereenigingetje kwam. Die kapelaan ook met al z'n bonden; hij kon haast niet preken, of hij sleepte er de katholieke sociale actie bij. Dán moesten alle meisjes weer lid worden van de Maria-vereeniging, dán was er weer niets noodzakelijker dan 'n missienaaikring; vandaag moest je de katholieke huizen af met strooibiljetten van 't Geert-Groote Genootschap, en nog geen veertien dagen geleden moesten ze er weer op uit, om missiekalenders te verkoopen.

Mien hing hoed en mantel aan de kapstok en trad binnen. Na de eerste begroeting en plichtplegingen ging de dochter des huizes naast moeder zitten, met wie ze

al gauw over de zieke onderwijzeres in gesprek was, terwijl de kapelaan het met den dokter over de laatste gemeenteraadsverkiezingen had. Maar van 'n dreigende staking in het gesprek maakte de kapelaan handig gebruik. „Mien ik kwam je eigenlijk feliciteeren, want gisteren was ik belet." „Dank U", zei Mien met 'n gracieus gebaar.

„En als het niet te onbescheiden is, mag ik dan vragen, hoe het gisteren gegaan is met den missienaaikring?" informeerde het meisje belangstellend. Ze had al dadelijk spijt van die vraag, want de kapelaan, die juist 'n nieuwe sigaar aan stak, begon heel geheimzinnig: „Ja, Mien, je brengt me op 'n goede gedachte; we zijn klaar met het nieuwe bestuur, maar komen nog 'n secretaresse te kort; was dat niet iets voor jou?" Papa Linders keek den kapelaan ongeloovig aan. „Dat kunt u toch niet meenen, Eerwaarde," twijfelde hij; „m'n dochter heeft thuis zooveel werk, dat zij op uw voorstel niet kan ingaan."

„Maar man," vergoelijkte Mevrouw Linders, „zooveel heeft ze thuis ook niet te doen; je moet denken: ik ben nog flink genoeg, en voor het groote werk hebben we Betje in de keuken, en de schoonmaakster op destoop. Nee", besloot ze met klem,

„daarvoor hoeft Mien heusch niet dat postje te weigeren". „En hoe denk je er zelf over, Mien?" polste de kapelaan.

Daar ging de deur weer open, en Paul met 'n hooge kleuren waterige oogen kwam binnen. Vader en moeder zagen elkaar met 'n verholen blik aan; had die jongen weer achter de stamtafel gezeten, wat hij eerst zoo stellig beloofd had niet meer te doen? Nu moest hij wel naar den kapelaan om hem te groeten, en deze begreep! Na 'n slappe handdruk en wat algemeenheden vertrok de zoon des huizes weer, na eerst onbeholpen tegen het dientafeltje te hebben gestooten, zoodat 't weinig scheelde, of 'n japansch theekopje was aan gruizelementen gevallen. „Apropos, Mien," voorkwam de kapelaan 'n pijnlijke gaping in het gesprek, „je hebt als secretaresse van den naaiking zoo veel niet te doen; behalve je gewone werk met naaimachine en borduurnaald op wekelijksche bijeenkomsten, heb je eenmaal in de maand de convocatiebiljetten voor de algemeene vergadering rond te sturen, en de notulen bij te houden. Da's alles! En de meisjes willen je er graag bij, want ze zeggen, dat je zoo mooi kunt voordragen. En met Kerstmis zou je mooi de hoofdrol kunnen spelen in het drama, dat ze dan opvoeren."

Kapelaan Wilking dacht al, dat ie het gewonnen had, want voordragen en tooneelspeelen stonden Mien aan, dat zag hij wel. „Nou kind, je hoeft niet dadelijk te beslissen, als ik het over acht dagen maar weet; maar denk er aan: de missienaaiking is toegewijd aan O. L. Vrouw, en op haar feestdagen is 't voor de leden algemeene Communie," eindigde de kapelaan z'n pleidooi voor die nuttige vereeniging.

Nu volgde nog een algemeen gesprek, waarbij de ijverige priester ruim gelegenheid had het zachte, godsdienstige karakter van de brave moeder te bewonderen, en zich te ergeren aan de laksche houding van dien oppervlakkigen vader; maar alle hoop, dat de dokter in z'n voordeel zou veranderen, was bij een zoo godvruchtige echtgenoot immers niet verdwenen? Als nu de dochter maar eerst een ijverzige zelatrice werd juist zoo moest het zijn; moeder biddend en vertrouwend op Gods goedheid en de vermogende tusschen-

komst van de H. Maagd; de dochter werkend — laat het dan zijn op bescheiden wijze — voor de uitbreiding van het Godsrijk op aarde. Kon het koude vaderhart dan onverschillig blijven, en zou niet eindelijk de genade er over zegevieren; ja, Paul ook weer op den goeden weg komen? Met deze gedachten spoedde de kapelaan zich weer naar de pastorie, na het vriendelijk afscheid uit den gezelligen familiekring.

„Nee maar, die is goed," mopperde de dokter, als hij weer terugkwam, na de deur achter den kapelaan gesloten, te hebben, „hoe kan hij nou meenen, dat die vereeniging net iets voor jou is, Mien? dan ben je al weer 'n avond het huis uit! Maandags is het theekrans bij de Hubertsen; Dinsdags kun je ook niet, want dan is de radio juist zoo mooi; Woensdags ben ik op de societeit, en Paul nog op z'n kantoor, jij kunt dus Ma niet alleen laten; Donderdags ga jij dan naaien en borduren — heet het zoo niet — voor de missies. Dan heb je nog maar alleen dien vervelenden Vrijdag en dien drukken Zaterdagavond. Nee, kind, daar kan niets van komen, dat wil ik niet hebben," besloot de dokter met nadruk.

„Gut Pa, dacht u dan, dat ik dat postje zou aannemen?" vroeg Mien met gemaakte verwondering; „ik denk er niet aan, nee, dat doe ik nou niet. En dan met die meisjes, het zijn allemaal gewone kinderen; geen ontwikkeling, en heelemaal niet van mijn stand. Nee Pa, wees maar niet bang, heusch, ik weiger beslist", en ze probeerde de kwaje bui van haar vader weg te lachen.

„Van mijn stand, van mijn stand" kwam Mevrouw Linders berispelend tusschenbeiden. „Kind wat verbeeld je je wel; omdat je vader dokter is, ben jij daarom zoo veel meer dan andere meisjes? Je moest je schamen; de deftigste lui zijn 't eenvoudigst. En zijn het niet allemaal goeie brave meisjes? Je mocht willen, dat jij zoo braaf was als de meeste leden van den missienaaiking. En wat blijft er nou van je goede voornemens over; gisteren wou je een ander, 'n nuttig mensch worden, en nu je gelegenheid hebt, wil je weer niet," klonk het verwijtend uit moeders mond.

„Maar Pa is boos, als ik het aanneem," wierp Mien op.

„Ja, maar hij dacht er niet aan, dat het alleen voor het winterseizoen is, en bovendien ben ik Woensdags nooit alleen, want dan komt Mevrouw Dingemans 'n uurtje bij me praten, en Donderdags ga ik naar de St. Elisabeth-vereeniging. Dat alles bijeen genomen, is het zoo slim niet. En dan: denk eens aan, heeft de Paus zelf niet gezegd.....”

„Laat de Paus zeggen wat hij wil” onderbrak de driftige dokter z'n vrouw, „hij weet niets van de toestanden in Holland.”

„Och mannetje, wat ben je weer aan 't doorslaan; nee, praat nu zoo niet; de kinderen.....”

„Dekinderen moeten mij gehoorzamen,” en hij zette z'n booze uitval kracht bij met 'n vuistslag op tafel.

„En zich kunnen stichten aan 't goede voorbeeld van brave ouders,” vulde Ma gevat aan.

Gelukkig kwam de binnenkomst van Betje de woordenstroom stuiten: ze bracht de post binnen.

„Kijk,” vroolijkte Mien, „'n brief voor mij; dat is de hand van Dora; ze wil zeker, dat ik weer 'n half uurtje bij haar aan bed kom babbelen”; en na vluchtige inzage, kwam ze tot peinzen, de oogen naar den zonnenklaren dag. De mooie, maar haast weer vergeten les uit de ziekenkamer, kwam haar weer in de gedachte. Wat droeg haar vriendin heelemaal aan God overgegeven, haar zware kruis. En zou zij zelf nu niet dat kleine offer voor de goede zaak willen brengen, de kapelaan tevreden stellen en de missie helpen? Nu had ze overvloedig gelegenheid om de zelfzucht te overwinnen.....

De aandacht van Dr. Linders was in-

tusschen afgeleid door juichkreten van joelende straatjongens, die 'n dronken man in de maling namen. Naast z'n fiets voortgaand, kon hij z'n roer niet meer recht houden. En telkens als de zich heerlijk vermakende jeugd op de vlucht sloeg voor de dreigementen van vader Bachus, schaterde de dokter het uit. Toen een politieagent aan het spel een eind kwam maken, zette de heer Linders zich weer bij vrouw en dochter neer.

„Pa,” zei nu Mien, die van de veranderde gemoedsstemming haars vaders gebruik wilde maken „ik dacht daar juist, dat ik het baantje van secretaresse toch maar moest aannemen; zóó druk heb ik het niet, of dát kan er nog wel bij. En Ma zou het ook graag zien. En”, ging Mien in haar welbespraaktheid door, „U staat ook altijd, dag en nacht klaar voor uw zieken, en nooit is het u te veel; dat doet u ook niet alleen voor de centen, want u zegt zelf, dat het zoo mooi is, de lijdende menschheid te kunnen helpen.”

De dokter keek z'n vrouw eens lachend aan; dan trok hij vervaarlijk aan z'n sigaar, en heelemaal in rookwolken gehuld, verklaarde hij: „Nou goed dan kind, doe het dan maar; maar denk er aan: je neemt niet te veel hooi op je vork; je moet niet altijd doen wat die geestelijken.....”

„Staat dat soms ook in de courant?” vroeg Ma met 'n ondeugend lachje om den mond. Maar in stilte dankte ze de Voorzienigheid, die haar moedergebed verhoorde; haar dochter ging den goeden weg op, en wie weet, over welke veranderingen van de hand des Allerhoogsten ze zich nog verder mocht verblijden.

(Wordt vervolgd.)

HET ONTSTAAN DER MEI ALS MARIA-MAAND.

DOOR PATER ANGELINUS KOENDERS. ORD. CARM. OSS.

ET vieren der lente-feesten, zooals we die in de vorige aflevering behandeld hebben, was weldra ontaard door het insluipen van allerlei misbruiken en ongerechtigheden. Het kon dan ook niet lang duren, of de H. Kerk verhief daartegen haar stem. Reeds in 1244 verplicht een Engelsch bisschop zijn priesters, om tegen deze uitwassen stelling te nemen en ze naar best vermogen uit te roeien.

Ook in Frankrijk en Duitschland treffen de verschillende Concilies allerlei maatregelen, om de Mei-misbruiken tegen te gaan; tot zelfs in Italië zien we in de tweede helft der 16e eeuw den H. Carolus Borromaeus al zijn zorg aanwenden, om aan den eersten Mei-dag zoo volledig mogelijk het verkeerde te ontnemen.

In dat alles toonde de H. Kerk, dat ze voor en boven alles bezorgd is voor het geestelijk welzijn harer kinderen. Steeds zal ze gepaste vreugde toelaten, doch zoodra die vreugde een karaktertrek aanneemt, welke schade kan toebrengen aan de zielen, dan aarzelt ze geen oogenblik, haar stem hiertegen te verheffen.

En niet zonder succes. Altijd toch zal ze goed-gezinde geloovigen vinden, die haar handelwijze volkomen begrijpen en billijken, en gaarne in de gewenschte richting willen meewerken. Dat ondervond de H. Kerk ook tijdens de Middeleeuwen bij haar zorgzaam optreden tegen de excessen der Mei-feesten.

Weldra dan ook tracht men aan de Meiviering een meer godsdienstigen tint te geven, vooral omdat de Mei-boom daartoe onbewust aanleiding bood.

Waar de kerk den 3en Mei het feest viert van de Kruisvinding, daar wisten de priesters en geestelijke schrijvers al spoedig allerlei vergelijkingen te vinden tusschenden boom van het H. Kruis en den

Meiboom. Waar de Meiboom onwillekeurig de gedachte heendreef naar aardse liefde, daar liet men in de geestelijke liederen en in de preeken de ware Meiboom, die des H. Kruises, den mensch vragen om liefde voor den Gekruiste. Ter illustratie moge een begin van een dergelijk Mei-lied hier volgen:

Hoe minlyc is ons des cruycen boom
[ont daen!

Het spruyten gelve bloemkes aen der
[heyden.

Soo wie met druck, met liden is bevaen
In Jesus wonden zal hij hem vermayden.

De mey, die is al by den wech gheset
Op eenen berch, ende die staet alsoo
[hooge.

Opdat een iegelyk soude bet
Des cruysen mey aenschouwen moghen.

Nu staen des meys taeken uutgespreyt
Ende bloyen schoon ghelyck die roode
[roosen.

Soo wie syn sonden hier bescreyt
Onder desen boom sal hy hem
[verpoosen.

Eenmaal zoover, ging men spoedig die kruis-herdenking breeder ontwikkelen. Men trachtte den geest der geloovigen zoo mogelijk heel de maand Mei gevangen te houden bij de herinnering aan Christus' lijden. Tot dat doel liet men geestelijke werkjes verschijnen, die voor elken dag der maand een korte beschouwing of gebed bevatten in verband met het Kruis en het lijden des Heeren. Dergelijke boekjes werden herhaaldelijk herdrukt, wat op zich een bewijs is, dat langzamerhand de maand Mei meer in het bijzonder een maand was geworden, waarin men het lijden van Christus in vrome overweging en gebed herdacht.

Een algemeen-beoefende devotie werd dit toch niet. Men voelde er veel meer voor, om de Meiviering dienstbaar te maken aan de Moeder Gods, wat ons met

MARIA ONTVANGT DE H. COMMUNIE UIT DE HANDEN VAN ST. JOANNES.

het oog op de groote Maria-verreering tijdens de Middeleeuwen, waarlijk niet verwonderen kan.

Men wist immers, hoe de H. Kerk Maria huldigt met de woorden uit het Hooglied: „Sta op, mijne vriendin, mijne schoone, en kom! Want de winter is voorbij, de regenvlagen hebben opgehouden; op het land ontluiken reeds de bloemen.” Men vond daarin als een uitnoodiging van den kant der Kerk, om de lentehulde voortaan te brengen niet meer aan de uitverkorene zijns harten, of aan de vrouw in het algemeen, doch aan de Koningin der maagden, de Meesteresse van hemel en aarde.

Al spoedig beginnen nu de Meiliederen dit Maria-kenmerk te dragen. Zelfs prijskampen werden tot dit doel uitgeschreven, zooals op het eind der 15e eeuw te Toulouse, waar jaarlijks op den eersten Mei een wedstrijd gehouden werd in het dichten van liederen, die volgens den opzet, zich allen met de Moeder Gods moesten bezighouden. Men deed dit, om de zinnelijke liefde voortaan de plaats te doen inruimen aan de liefde voor de allerzaligste Maagd, en met bijzondere plechtigheden werden de prijzen, welke in gouden en zilveren bloemen bestonden, aan de prijswinnaars uitgereikt.

Het ligt voor de hand, dat de Middeleeuwer, als de groote minnaar van het lied, spoedig gewonnen was voor het nieuwe, dat in deze soort Mei-liederen lag opgesloten. En even snel zou hij het met zijn rijke verbeelding verder ontwikkelen. Is Maria degene, die bij de intrede der lente als een Koningin of als Jonkvrouwe van adellijken bloede bezongen wordt, dan dient haar ook de hulde der natuur gebracht te worden. En ternauwernood begint de lente haar bloemenpracht te ontplooiën, of men haast zich, met een

bloemrijken Mariazang op de lippen, met bloemen tot het Mariabeeld te naderen om het te sieren en met rozen te kronen.

Maar nog een ander onderdeel der oude Mei-feesten moest gekerstend en voor Maria bestemd worden. Tot dan toe had men een Mei-koningin gekozen, die dan haar plechtigen ommegang hield door stad of dorp, terwijl ze op een met bloemen getooiden zegewagen gezeten was. En rondtrekkend, zag ze zich omringd door de jeugd, die haar hofstoet vormde — ze hoorde zich toegejuicht door de lentedronken menigte, en voor dat alles dankte ze door een sierlijke beweging met haar bloemgesierden scepter of een neiging van haar rozen-gekroond hoofd.

De steeds krachtiger wordende zucht, om Maria in verband te brengen met de maand der bloemen, werd weldra aanleiding, om de Moeder Gods tot middelpunt te nemen van deze Mei-processies. De koningin der lente werd vervangen door de verheven Koningin van hemel en aarde, hetzij doordat men een beeld of schilderij van Maria in processie rondroeg, hetzij men de Moeder Gods door een in 't wit gekleed meisje liet voorstellen, en al het overige daaromheen groepeerde.

Aldus gaat meer en meer de eerst wereldsche en vaak buitensporige viering van het Mei- en lentefeest zich huldigend in dienst stellen van Maria. Toch blijft deze Maria-verreering nog beperkt tot één of enkele dagen, men is er nog ver af, om heel de Meimaand te doen zijn: een doorlopende hulde en verreering van Gods heilige Moeder. Niettemin we voelen uit het tot hiertoe behandelde, dat de grondslag er voor gelegd is; de verdere ontwikkeling van Meimaand tot volledige Maria-maand, zooals wij die nu kennen, zullen wij in een volgende aflevering behandelen.

✧ BIJGELOOVIGE GEBRUIKEN OP JAVA. ✧

DOOR P. LUCAS V. D. LINDEN, ORD. CARM., MISSIONARIS OP OOST JAVA.

OE dieper en vaster het geloof in God bij den mensch is, des te minder gevaar bestaat er voor bijgeloof. Want de geloovige mensch weet, dat Gods Voorzienigheid over hen waakt en dat hij dus niets te vreezen heeft van den kant der booze geesten, die zonder Gods toelating den mensch geen kwaad kunnen berokkenen. Doch waar het geloof kwijnt of door menschelijken hoogmoed is verdrongen, daar vindt men dikwijls de meest vreemde en dwaze uitingen van bijgeloof.

Zoo zijn het juist ongeloovigen en vrijdenkers, die, terwijl zij beweren niet in het bestaan van God te gelooven, zich het meest aan bijgeloof schuldig maken. Daarom wapenen zij hun auto of vliegmaschine met een poppetje of afbeelding van een of ander dier, die hen tegen ongeluk moeten beschermen en hun een voorspoedige reis moeten bezorgen. Daarom beven die dwazen, als zij onverwachts in een gezelschap van 13 personen zijn verzeild geraakt, want ge weet immers, Lezer, 13 is een ongeluksgetal. Daarom grijpen die stumperds met vreugde naar een hoefijzer, dat zij toevallig op straat vinden en hangen het in hun woning op; want wie weet nu niet, dat zoo'n „ding" geluk aanbrengt?

Gelukkig is het aantal van deze ongevaarlijke krankzinnigen in de christelijke landen betrekkelijk gering. Doch in heidensche landen, waar het Christendom nog niet of slechts op weinig plaatsen is doorgedrongen, daar treft men bijgeloof en vrees voor kwade geesten nog algemeen aan, omdat de duivel door de erfzonde daar nog macht en invloed heeft op de menschelijke ziel.

Ook op Java, het schoonste eiland van onze Oost-Indische koloniën, vindt men overal het grofste bijgeloof onder de bewoners verspreid. En hierover wilde ik u iets meer vertellen.

GEBOORTE:

Wanneer een javaansche vrouw moeder hoopt te worden, dan wordt reeds eenige maanden voor de geboorte van het verwachte kind, door haar echtgenoot een groot feestmaal (selametan) aange-richt. Dien dag worden ook allerlei offers, bestaande uit tabak, rijst, en andere vruchten, gebracht om de kwade geesten, vooral „Batara kala", de afgod van verderf en ongeluk, gunstig te stemmen en hun slechten invloed van moeder en kind af te weren. Als dan de gelukkige stonde aangebroken en het kind ter wereld is gebracht, wordt het aanstonds aan den vader overgegeven, terwijl de „doekoen" (inlandsche dokters of vroedvrouw) zich verder met de moeder bezig houdt.

De vader neemt het kind, legt het op de „baleh-baleh" (rustbank van bamboe) en slaat driemaal zoo hard mogelijk op de bank, terwijl hij een arabisch gebed uitsprekt; daarna zegt hij: „Djabang, baji adja kaget — kind, word niet schrikachtig." De eerste dagen komen nu familieleden en vrienden de wacht houden, om al spelend en dobbelend den invloed der booze geesten van het kind af te weren, want voor al den eersten tijd is het kind voor hen een begeerde prooi. Aan het einde van deze nachtwakens (lek-lek-an) wordt weder feest gevierd, waarbij dan aan het kind een naam gegeven wordt, die echter later, vooral bij ziekte, (want ziekte wordt veroorzaakt door een kwade geest) dikwijls weer veranderd wordt. Daarna worden de gasten en nachtwakers bedankt voor hun welwillendheid en bescherming, en de geboorteplichtigheden zijn hiermede afgelopen. Toch komt de doekoen nog geregeld iederen morgen om moeder en kind te behandelen, vooral om het kind met allerlei kruiden in te wrijven, opnieuw om den invloed der booze geesten tegen te gaan, die den groei en de gezondheid van het kind anders zouden benadeelen.

BESNIJDENIS:

De besnijdenis wordt bij de Javanen in eere gehouden, niet zoozeer uit godsdienstig oogpunt, als wel omdat het voor gezond wordt gehouden, en vooral uit bijgeloof, omdat het naar hun meening geluk aanbrengt. Ofschoon deze operatie erg pijnlijk is, zal toch geen enkele jongen er zich aan onttrekken, omdat hij het verschrikkelijk vindt, „kafir” (onbesneden) te zijn. Als een jongen de leeftijd heeft bereikt, om besneden te worden, (in midden-Java ongeveer twaalf jaar, in west- en oost-Java veel vroeger) dan kiezen de ouders een geschikt dag uit, waarop de besnijdenis zal plaats hebben, en hierbij wordt rekening gehouden met bepaalde maand-, week- of pasar (markt)dagen, die gunstig of ongunstig zijn voor dit werk. Ook de naam en de geboortedag van den jongen hebben hierbij grooten invloed.

Als nu de geschikte dag gevonden is, begint men met de voorbereidingen. Het huis wordt opgesierd met groen en bloemen en allerlei huisraad wordt bij de burens geleend, zooals lampen, stoelen, matten, schotels en kopjes, die bij de selamatan (feestmaal), dat bij die gelegenheid gehouden wordt, noodig zijn.

Daarna wordt rechts voor het huis een plaats afgebakend door vier paaltjes, met een witte doek verbonden, zoodat er een soort kamertje ontstaat. Deze afgesloten ruimte wordt ook versierd met bladeren en bloemen en binnenin worden allerlei offertjes neergelegd, om de kwade geesten te verdrijven. Een dag en nacht voor het feest wordt dit kamertje om dezelfde reden ook bewaakt en een licht er bij geplaatst, dat moet blijven branden. 's Avonds te voren beginnen reeds de feestelijkheden, dikwijls vergezeld van wajangspel en dans.

Arme menschen, die zelf geen feestmaal kunnen houden, laten dikwijls hun kinderen besnijden tegelijk met die van meer gegoeden en komen dan zelf ter vergoeding bij het feest helpen.

DOOD EN BEGRAFENIS:

In midden-Java wordt na de begrafenis, in Oost-Java daarvoor een groot feestmaal (selamatan) aangericht, welk feest her-

haald wordt op den 1sten, 3den, 7den, 40sten, 100sten dag, dan na 'n jaar en tenslotte op den 1000sten dag. Vooral dit laatste feest mag niet nagelaten worden, omdat anders de overledene geen rust vindt.

Bij het lijk moet gewaakt worden, omdat, indien een kat er over heen zou springen, de doode zou herleven.

Het lijk moet door de naaste familie op den schoot gewasschen worden (Vader of moeder door de kinderen; de oudste zoon of dochter heeft dan het hoofd op den schoot en zoo verder); de tranen mogen hierbij niet vallen op het lijk, want dit zou de weg van de ziel verduisteren.

Soms wordt het lijk ook gewasschen p de baleh-baleh; dan worden er onder zeven pisangstammen gelegd, waarin zeven geldstukken (misschien voor de drager?); deze stammen moeten later weggegooid worden, de kinderen zijn hiervoor bang als voor spoken. De wassing geschiedt met water, vermengd met bloemen.

Daarna wordt de doode in doeken gewikkeld en op zeven plaatsen gebonden (de armen over elkaar). Bij het lijk wordt een soort hars gebrand, welks rook de ziel op haar weg moet verlichten. De kaom of modin (priester) wordt ontboden, die bij het lijk komt bidden.

In doeken gewikkeld, wordt de overledene in een heldere mat gerold en op een draagbaar gelegd, die bedekt wordt met gekleurde of witte doeken (kain-kain) en een krans van bloemen.

Als het een vader of moeder betreft, wordt het lijk voor de woning neergezet; de kinderen komen en kruipen er onderdoor, om den laatsten zegen te vragen. Als laatste erbetuiging wordt onderweg een pajong (paraplu) boven het lijk gehouden. Voor den stoet loopt iemand met een vuurpot, waarin wierook wordt gebrand; een ander met de poesaka (meest wapenen) van den overledene. Naast de draagbaar gaat een man met een schaal, waarop bloemen en geld, die onderweg, vooral op de hoeken der straten, worden uitgestrooid, om de milddadigheid van den overledene te kennen te geven. Bij het graf gekomen worden de doeken (behalve de lijkdoeken) onder de dragers verdeeld.

Het lijk wordt met het hoofd naar het Noorden geplaatst. Over het lijk worden bamboelatten gelegd, zóó dicht, dat de grond niet met het lijk in aanraking kan komen en er nog een vrije ruimte overblijft, omdat de overledene, als de laatste begeleider zeven passen verwijderd is, rechtop gaat zitten, om het bijzonder oordeel te ondergaan. Gewoonlijk wordt datgene, waaraan de overledene gehecht was, mede begraven. De modin gaat in den grafkuil, om daar luidop bij het oor van den overledene te bidden.

Het graf heeft gewoonlijk den vorm van een trap aan weerskanten, opdat het lijk kan overdekt worden, zoodat het niet door de aarde geraakt wordt. Voor de lijkrede, die bij gegoede Javanen gehouden wordt, spreekt de penghoeloe (priester) den overledene ongeveer aldus toe:

„Wees niet bang als de engeldesdoods komt; hij is wel verschrikkelijk, doch zal u toch helpen. Als hij u vraagt naar uw godsdienst, zegt hem: Mohamed is mijn nabi (profeet), de Koran mijn gebedenboek, ik ben Islamiet”. Daarna bidt hij nog in het arabisch (waarvan de priester zelf geen woord verstaat) voor de verlichting van den weg der ziel.

De begraafplaatsen worden bezocht in de heilige maanden, nl. Moeloet, de 3^{een} Roeah, de 8ste maand van het javaansche jaar. Na de Poeasa (9de), de groote vastentijd der mohamedanen, worden de begraafplaatsen met bloemen bestrooid.

HUWELIJK:

Het huwelijk is voor de javaansche vrouwen niet vrij, dikwijls worden zij uitgehuwelijkt zonder dat zij het weten. Dat is ook de groote oorzaak, dat scheiding zoomenigvuldig voorkomt, vaak zelfs reeds een paar dagen na het huwelijk plaats vindt. Voor een ringgit (2½ gld.) is de modin bereid het huwelijk weer ongedaan te maken om elke opgegeven reden.

Als een jongen wil huwen, gaat hij naar zijn ouders en zegt hun, dat hij een meisje op het oog heeft en daarmee wil trouwen, ofwel dat zijn ouders voor hem een meisje moeten zoeken. Deze zenden nu iemand, die moet onderzoeken of het meisje op-

passend is en geen gebreken heeft. Is het onderzoek gunstig, dan gaat de vader met zijn zoon naar den vader van het meisje en vraagt of zij nog niet besproken is. Is zij nog vrij, dan biedt hij een som gelds aan overeenkomstig zijn stand. Bij deze gelegenheid mag het meisje ook eenmaal den jongen zien, maar dit gebeurt ongemerkt. Het meisje wordt naar buiten gestuurd, om iets aan de gasten te brengen, terwijl zij niet eens weet (doch dikwijls wel vermoedt) dat deze om haar op bezoek zijn.

Bevalt de jongen aan den vader van het meisje, dan wordt bepaald, wanneer het huwelijk zal plaats hebben; de huwelijksdag wordt gekozen volgens bijgeloovige berekening naar de getallen der dagen van geboorte en besnijdenis. Op dien dag wordt de jongen door familieleden van beide kanten naar de missigit gebracht, waar hij door den penghoeloe als gehuwd wordt ingeschreven. 's Avonds gaat hij in feestkleeding naar de woning der bruid, waar voor het eerst een eigenlijke ontmoeting (temoe) plaats heeft en nu feest gevierd wordt.

De bruid wordt door twee vrouwelijke familieleden naar buiten gebracht voor de ontmoeting. Bruid en bruidegom dragen een paar blaadjes sirih, die zij naar elkaar toewerpen, bij wijze van kennismaking; volgens het bijgeloof zal de huwelijksband daardoor hechter blijven.

Dan gaan zij hand in hand naar binnen, waar twee eereplaatsen (krombong) voor hen bereid zijn. Voor die plaatsen zijn twee borden met rijst en toespijs neergezet als offer aan de geesten; deze offers worden later aan de armen gegeven. Ter verhooging der feestelijkheid wordt dikwijls de gamelan gehoord, de geliefde, doch zeer eentonige muziek der Javanen, en soms ook het wajangspel vertoond.

Het feest duurt dikwijls tot den tweeden dag s'morgens, dus twee nachten en een dag. Na het feest worden drie dagen lang elken dag offers gebracht aan de geesten, welke offergaven worden neergelegd op de hoeken der straten, op de viersprongen, bij den waterput, bij de w.c. en vooral in de rijstschuur. In de eerste dagen gaat het jonge paar ook

naar de familieleden, om hun zegen te vragen. Op den zevenden dag wordt het paar afgehaald door de ouders van den bruidegom, bij wie nu opnieuw, doch niet zoo royaal, feest gevierd wordt.

REGENBEZWERING:

Ook over de natuur-elementen strekt het bijgeloof zich uit. Zoo kent men in Java ook de kunst, om den regen tegen te houden. Als men nl. feest wil vieren en men vreest voor een regenbui, die het feest in het water zou doen vallen, dan weet men toch raad. De hulp van den doekoen (in dit geval een soort tovenaars) wordt ingeroepen en deze bezweert den regen door middel van wierook en arabische formules. Hij ontvangt zijn honorarium (gewoonlijk een ringgit) en gaat heen.

Nu gebeurt het natuurlijk dikwijls, dat de regen zich geheel niet stoort aan die bezwering, doch in een geweldige stortbui neerplast, zonder zich om het feest te bekommeren. Dan krijgt de doekoen natuurlijk de schuld? O neen, lezer, de doekoen treft geen schuld, doch iemand, machtiger dan hij, heeft regen verwekt. Want ook dit gebeurt dikwijls, zoowel voor den groei van de veldgewassen alsook om het feest van een vijand te doen mislukken.

Wanneer het een bruiloftsfeest betreft, dan heeft de bruid het in haar macht om den regen tegen te houden. Als zij maar zorgt, dien dag geen bad te nemen, dan zal het ook niet regenen, terwijl daarentegen

het baden der bruid zeker regen verwekt.

Een zeer verspreide methode om den regen te keeren is, een omgekeerde sapoe-lidi (bezem van palmvezels) op den grond te zetten, de vezels uit te spreiden en daarop lombok en zout te plaatsen. Vervolgens wordt ook om den bezemsteel asch gestrooid en... de regen moet uitblijven.

De Madoereezen maken ook een kuil in den grond, zetten daarin een kikker en leggen er een stuk glas over, waarboven ze een lampje houden; en... mooi weer is verzekerd. Ook loopen jonge, ongetrouwde Madoereezen wel met roode lombok in hun hoofdhaar, als er bij een naderend feest voor regen gevreesd wordt.

In het Zuiden van Kediri bindt men ook soms een kris op een lans en steekt die in de lucht. De noodige wierook en formules ontbreken hierbij natuurlijk evenmin. Op andere plaatsen worden ook messen aan een boom gebonden of een stuk klapperblad in de lucht geslingerd; en om zwaren regen te temperen werpt men een klompje rijst met asch de hoogte in.

In den Oosthoek besprenkelt men, om regen te verwekken, een zwarte kat met water, waarna het dier op een slijpsteen in een put wordt gelaten. En vooral kent men het tweegevecht. Twee mannen, alleen in een kortbroekje gekleed en ieder met een stuk rotan gewapend, trachten, elkander op den rug te treffen, hetgeen natuurlijk bloedige gevolgen heeft; maar hoe meer bloed er vloeit, hoe meer regen.

ONZE MISSIE-KALENDER

Half Juli verschijnt de algemeene Missie-scheurkalender voor 1929. Mogen wij weer rekenen op de hulpvaardigheid van ijverige zelatrices en zelateurs? Zoovelen zijn er nog, die door hun hulp het heerlijk werk der Missie kunnen steunen! In de verspreiding van den kalender vinden zij een prachtig arbeidsveld voor hun ijver. Schrijft ons dan spoedig hoeveel kalenders wij u in Juli mogen zenden. De prijs is bepaald op f 1,—. Verzending aan zelatrices en zelateurs geschiedt op onze kosten.

Missie-Secretariaat Carmel, OSS.

Hij stond in de stad bekend als David, gekke David. Als hij leunend op z'n stoeren eikentak trok langs de straten der stad om z'n brood te bedelen, dan lachten en dansten de kinderen achter hem aan en joelden: „David — Gekke David.” En als hij dan omkeek en met z'n altijd lachende mond murmelde: „Ave Maria”, dan schaterde heel hoog de lach van al die kinderen en met nieuwen moedschreeuwden ze weer: „David — Gekke David” om 'n nieuw „Ave Maria” uit te lokken. Menig voorbijganger trachtte die joelende menigte terug te houden; doch de jeugd is onbarmhartig en met roepen en schreeuwen en lachen geleidde zij den armen man tot dikwijls ver buiten de stad.

Hij moest dan ook wel ongelukkig zijn, de arme David, want behalve dat men hem hield voor idioot, was hij misvormd. Z'n

onnatuurlijk groot hoofd zat diep in z'n schouders verborgen en z'n handen en voeten waren van 'n wanverhoudende grootte ten opzichte van z'n kleine, gedrongen gestalte. En toch — neen — David was niet ongelukkig! David kende juist het ware rijke geluk, dat slechts weinigen op deze aarde bezitten.

Laat ik z'n geschiedenis eens verhalen.

David was de eenige zoon van behoeftige, doch brave ouders. De vader was 'n arme werkman, die als sjouwer aan de stadshaven een armoedig inkomen had. Vol verlangen hadden man en vrouw een kindje verwacht, doch hoe ze ook baden, God scheen doof te blijven. En toen eindelijk hun smeeken verhoord werd, was de geboorte van 't kind een nog grotere beproeving voor de ouders. David was misvormd. Alles wat 'n kleine baby zoo aantrekkelijk maakt: 'n klein-rose hoofdje, zachte, lieve oogjes en poezele handjes, dat alles maakte den kleinen David juist zoo leelijk. Hij was, zooals de buurvrou-

wen — stil, zoodat de moeder 't niet hoorde — elkaar toefluisterden: 'n gedrochtje. En bij z'n opgroeien openbaarde zich nog iets, wat wel 't ergste is wat de ouders in hun kind kan treffen. O, hoe kan 'n vader, in moeder soms smachtend uitzien naar den eersten glimlach van hun kind! Hoe kunnen zij in-gelukkig zijn, als hun kleine voor 't eerst met waggelende klanken „Papa”, „Mama” stamelt. Maar de jaren gingen, en ook dit geluk werd den ouders van David niet gegund. 'n Lach glom er nooit in z'n doffe oogen en op vijfjarigen leeftijd stamelde hij pas de eerste klanken. Ja, God had hen wel erg beproefd in 'n ongelukkigen, achterlijken zoon. Maar toch, hun liefde tot hun kind was groot. En och, de moeder vooral deed haar best, wijdde al haar moederliefde aan den knaap om hem tenminste het begrip bij te brengen van z'n God en Schepper. Toen David 12 jaar geworden was, o toen verlangden z'n ouders ook naar den dag, die voor de kinderen de schoonste des levens en voor de ouders de gelukkigste hier op aarde is, de schoone Communiedag. De kapelaan werkte vier volle jaren om hem de noodzakelijke kennis bij te brengen en — och — de arme David, hij wilde wel, maar alles klonk hem zoo vreemd, zoo onverstaanbaar.

In die jaren maakte hij droeve dagen mee, want — juist in die misvormde lichaampjes huist soms zoo'n gevoelige ziel. Hij had soms heldere oogenblikken, waarin hij scherp doorvoelde de bittere spot van z'n makkertjes, waarin hij zelf huiverde van z'n eigen misvormdheid. En als hij dan de kinderen, de levensblijde kinderen, zag voorbij springen met helle stralende oogen, — dan kropte het verdriet hem in de keel en snikte hij 't uit.

Doch op zekeren dag verhaalde hem de kapelaan van Maria. Hij vertelde, hoe Jezus aan alle menschen 'n hemelsche moeder gegeven heeft, dat die Moeder mooi en schoon is en dat zij 't meeste houdt van de ongelukkige kinderen. En zie, in de doffe oogen van David begon 'n gloed te komen en hoe langer de kapelaan vertelde, hoe meer de oogen van den kleine begonnen te schitteren. 't Was, of er 'n donker gordijn voor z'n denken wegscheurde. Hij knikte met 'n blijden lach den kapelaan toe

en scheen te begrijpen. Ja, met z'n zwak verstand begreep David, dat hij in Maria 'n Moeder bezat, schooner en liever dan z'n eigen moeder, en dat zij hem beminde, hem den misvormde, bijna door ieder veracht. En hij stotterde 't den kapelaan na: „Ave Maria: Weesgegroot Maria.”

En sinds dien was het verdriet gebannen uit z'n ziel en lag er 'n blijde lach op z'n misvormd gelaat. Zwak als z'n verstand was, vergat hij weer alle gebeden, doch immer bleef hem in de gedachten de aanvang van het gebed zijner hemelsche Moeder: Ave Maria. En altijd en overal had hij die groetenis op de lippen. Als hij eenzaam liep, herhaalde hij die bede hardop en 't klonk hem als muziek in de ooren en 'n blijde luidde lach sloeg hem van de lippen. In de kerk had de kapelaan hem 't Maria-beeld gewezen op 't zij-altaar. En nu droeg hij steeds dat beeld in z'n gedachten mede: Maria met 't blauwe kleed en hermelijnen mantel, om 't hoofd 'n krans van sterren; op haar linkerarm het goddelijk Kind, in

haar rechterhand 'n lelie en aan haar voeten de maan. Hij knikte en lachte tegen dat beeld en de voorbijgangers groette hij met 't „Ave Maria”. Doch de stadsbewoners schudden treurig het hoofd en zeiden: „t Wordt steeds erger met David.”

De ouders van David stierven kort na elkaar, doch hij kende geen droefheid meer. Al hetgeen hem omringde zag hij voorbij en als 'n hemelsche verschijning stond immer voor hem de H. Maagd. David verhuisde naar de heide in de buurt van de stad en woonde daar in 'n bouwvallige hut. Iederen morgen echter trok hij welgemoed naar de kerk en met 'n eeuwigen lach staarde hij op 't Mariabeeld en prevelde al maar door „Ave Maria”. En soms als de vreugde hoog in hem opsloeg, wuifde hij met z'n hand en riep hardop: „Ave Maria”. Hij hoorde niet het stille grommen der rondomme vrouwtjes, noch het heimelijk lachen der kinderen, die in de buurt knielden.

O, hij was zoo gelukkig, David! Als hij z'n brood bedelde langs de straat, dan zag hij in iedere vrouw, die hem haar gave reikte, de H. Maagd en met z'n al maar schaterenden lach dankte hij steeds: „Ave Maria, Ave Maria.” En als de kinderen om hem heen dansten en hem toeschreeuwden: „David — Gekke David” dan hoorde hij die woorden niet, doch alleen die kinderstemmetjes en hij dacht aan 't Kindje op Maria's arm, en zag dan weer de lieve Vrouw en hij riep de kinderen toe: „Ave Maria”. Luid klaterde dan de lach op en telkens opnieuw herhaalde zich hetzelfde spel tot buiten destad. De menschennoemen David één van die droeve figuren, zooals elke stad er een paar bezit. En toch — neen — David was geen droeve figuur. Wie had kunnen staren in de diepte van z'n onschuldige ziel, zou 'n rijk geluk ontdekken hebben. 't Is waar, David was misvormd — hij was leelijk juist in datgene, wat de meeste menschen tot sieraad strekt; en hij was misdeeld in 't geen de mensch maakt tot koning der schepping. Alles wat hij had geleerd aangaande de geloofswaarden, 't was als 'n vlugge rook voorbijgesneld aan z'n zwak verstand. Alléén dat ééne, de waarheid dat hij 'n Moeder had, 'n hemelsche Moeder, die hem beminde met moeder-liefde, had zich genesteld in z'n

zwak verstand. Daarin vond hij heel zijn geluk, daartoe bracht hij alles terug, wat hij hoorde en zag, daarin was hij veel gelukkiger dan menig mensch in 't bezit van 'n gaaf lichaam en helder verstand.

In de kerk bij 't Mariabeeld doorleefde hij in 'n al maar staren naar de Moeder Gods en 't aldoor prevelen van „Ave Maria” z'n rijk geluk. Maar ook bij z'n hut op de heide — in de stille eenzaamheid van bosch, bloem en hei — genoot David den vrede van z'n groote blijdschap.

Als hij lag te staren naar 't schoone firmament, dat zich blauw uitspande en koepelde boven z'n hoofd, dan dacht David aan 't blauwkleed der Moeder Gods en in den stillen vrede groette hij in z'n eenzaamheid: „Ave Maria”. Hoorde hij den leeuwerik opstijgen met z'n eindeloos gezang, of luisterde hij naar 't blijde slaan van den nachtegaal, dan meende hij de stem zijner hemelsche Moeder te hooren en hij riep lachend terug „Ave Maria”. 's Nachts als de sterren vriendelijk naar omlaag flonkerden, dan schreeuwde David hard en luid: „Ave Maria”, want hij meende heel hoog den sterrenkrans te zien om 't hoofd der Lieve Vrouw. En 's winters als de dikke donzen sneeuw gespreid lag over de stille hei — o, dan meende David, dat de hermelijnen mantel der Moeder Maagd neerhing van uit den hemel en murmelde hij zacht: „Ave Maria”. Wanneer de regen neersloeg en de storm loeide, als de bliksem spokig flikkerde over de donkere hei, dan was 't altijd weer z'n zelfde blijde groetenis: „Ave Maria”.

Zoo leefde hij twintig jaren lang z'n gelukkig leven op de stille heide en al dien tijd had geen traan z'n oog bevochtigd, ja had er zelfs geen droeve trek gelegen om z'n mond.

Eens ging hij weer naar de stad en de blijde bloemen die er groeiden langs z'n pad en die hij zich verbeelde als lelies in de hand van de Madonna, lachte hij blijde toe en groette ze met z'n immer: „Ave Maria”. Doch dicht bij de stad gekomen hoorde hij roepen en schreeuwen, zag hij vlammen en rook uitslaan en reeds had hij 't „Ave Maria” op z'n lippen, toen hij bemerkte, dat de vlammen sloegen uit de toren der kerk. 't Was of 'n plotselinge

hand z'n hart omklemden, voor 't eerst sinds lang week de lach uit z'n oogen en onrustig haastte hij zich voort naar de kerk, de kerk waarin het beeld stond der Lieve Vrouw. Geen „Ave Maria“ viel er van z'n lippen, neen, hij spoedde zich voort naar de kerk, wong zich door de menigte heen en voor 't iemand kon beletten sprong hij — 't „Ave Maria“ huilend — doorden rookenden ingang de kerk binnen. Men schreeuwde, men gilte, maar David was verdwenen in de brandende kerk en niemand durfde hem volgen; 't was immers 'n zekere dood.

En toen de vlammen gedoofd waren en men de kerk betrad, vond men David staande op 't zijaltaar. Hij had z'n jas beschermend geslagen om de Lieve Vrouw, z'n armen waren gestrengeld om de schouders van de Madonna, en om den mond de blijde glimlach en de lippen geopend tot een „Ave Maria“, had de verstikkende rook hem heengevoerd naar een beter leven.

Drie dagen later werd David begraven. En zie, weer volgde hem 'n groep kinderen tot buiten de stad, nu niet uitgelaten en juichend, doch droevig en ingetogen en ze baden 'n „Ave Maria“ voor David, — voor David, de held der Moeder Gods.

BOEKBESPREKING

Reis door de missies van Engelsch-Indië door Mgr. Dr. J. F. MEGLINCHEY, vertaald Mgr. M. G. Vuylsteke, Apost. Vic. van Curacao. Uitg. Gebr. Delgeur, Crispijnlaan 105 b, Rotterdam; f 1,50. Wat onze missie-tijdschriften zoo aantrekkelijk maakt, zijn vooral de beschrijvingen van het doen en laten onzer missionarissen in hun missies. Maar dan moet dit reisverhaal zeker wel trekken, ook om den vertaler, Mgr. Vuylsteke, die het ten bate zijner missie op Curacao in hoogst fraaie uitvoering aan zijn landgenooten aanbiedt.

Kort overzicht der St. Josephcongregatie te Amersfoort.

In dit kort bestek wordt een overzicht gegeven van het ontstaan, de uitbreiding en werkwijze der St. Josephcongregatie, zooals die nu 50 jaar geleden te Amersfoort werd gesticht. De gegevens zijn zoo sober mogelijk gehouden zonder eenigen opsmuk, doch daardoor juist winnen zij aan belangrijkheid, en doen onwillekeurig de gedachten heengaan naar de gelijkenis van het mosterdaadje, dat weldra een boom geworden is.

Voor Gods aanschijn, door Ds. Nils BESKOW, vert. door p. A. Metz, O. Cist. Uitg. „Foreholte“ te Voorhout; ing. f 2,40; geb. f 3,20. Wel een zeldzame combinatie: een Pater die een boek vertaalt van een Dominee. Maar voegen we er ook aanstonds aan toe: zelden hebben we van protestantsche hand een boek gezien van zoo hoogstaand en fijn geestelijk aanvoelen als het werk van Ds. Beskow. Aanbevolen!

MODERNE WIJSHEID!

DOOR FR. ALB. G. ORD. CARM. OSS

EEM me niet kwalijk Pater, maar met den besten wil van de wereld kan ik u geen gelijk geven hierin! In onzen tegenwoordigen tijd hebben we meer dan ooit flinke vurige Katholieken noodig, Katholieken van de daad! Ik wil de kloosters niet sluiten, maar dat een kundig, goed onderlegd meisje zich voor heel haar leven gaat opsluiten achter de tralies en de wereld laat voor wat die is, terwijl ze ontzaggelijk veel nut kon doen, juist werkend „in” de wereld, dat vind ik niet goed te keuren!”

We zaten samen, de drukker Wijs en ik in het kantoortje, naast de drukkerij. Wijs was een van die menschen, die met iedereen en overal ’n boom opzetten; die over alles hun licht willen laten schijnen.

Nu ook weer, na onze zaken afgehandeld te hebben, was hij begonnen over Mejuff. B. die zich bij de Carmelitessen had aangegeven en daar om opname verzocht had.

Heel de stad was er vol van; zij de begaafde spreekster, presidente van den Vrouwenbond, secretaresse van deze en bestuurslid van die vereeniging, ’n jonge vrouw, die haar geloofsijver op de bewonderenswaardigste wijze wist te uiten in sociaal en charitatief werk, zij ging zich levend begraven in een klooster!!

„’t Is eeuwig jammer!” herhaalde de drukker hoofdschuddend. „De kerkelijke overheid moest zulk een dwazen stap toch niet toelaten!”

„Ho, ho, Wijs,” viel ik hem in de rede; ’t was me onmogelijk nog langer zulke dwaasheden aan te hooren! „Ik sta verstomd over zulk een oordeel! Foei, ik had gedacht, dat je er degelijker idee’s op na hield. Zeg me eens, Wijs, waarvoor zijn we op aarde?”

„Natuurlijk om God te dienen en . . .”

„Stop maar. We zijn er al. Wordt God soms in de kloosters niet gediend?”

„Maar Pater, wie zou dat ontkennen! In ’n klooster wordt dat zelfs meer dan in de wereld levenstaak; dat zal geen Katholiek ooit loochenen. Maar wat ik wil zeggen, is dit: de tegenwoordige tijd vraagt meer beoefening van praktische deugden, werken van zielenijver, onderwijs, verpleging, actie naar buiten. De tijden zijn voorbij, dat men in woestijnen ging wonen ver van de menschen, om heel z’n leven niets te doen dan bidden en zich versterkingen opleggen.”

„Wijs” hernam ik, „laat ik je eens op ’t goede spoor trachten te brengen. Je hebt natuurlijk wel eens gehoord of gelezen over Abraham, hoe die met God onderhandelde over het sparen van de goddelooze steden Sodoma en Gomorrha. God was door het smeeken en bidden van zijn braven dienaar zóó tot barmhartigheid gestemd, dat hij die zondige steden beloofde te zullen sparen, als er nog tien rechtvaardigen zouden gevonden worden! En denk je, Wijs, dat de wereld van tegenwoordig veel beter is dan toen Sodoma? Heusch niet, hoor! En toch, waarom laat God het nu geen vuur en zwavel regenen op Rusland, op Mexico, op zooveel slechte steden en landen van de wereld? Omdat er, God zij dank, nog vele brave zielen zijn, die achter kloostermuren bidden en zich opofferen voor de zonden der overige menschen! En jij zoudt die kloosters willen missen en al die heilige zielen de wereld in sturen? Meen toch niet, dat met actie, met uiterlijk werk Gods eer het meest gediend wordt. God alleen weet, welk een geheimzinnige krachtstations de slotkloosters zijn midden in de wereld. Denk eens aan je eigen machines hiernaast. Wat is van meer belang, al die snorrende drijfriemen en lawaaiende raderen en hefboomen, of de accumulatoren, die ergens op ’n verscholen plekje de geweldige kracht ontwikkelen, die heel het raderwerk in staat stelt te gaan en te draaien?!”

Dat scheen nieuw licht op de zaak te

werpen; de drukker staarde tenminste peinzend naar de punten van z'n schoenen!

„Wijs” hernam ik, na m'n sigaar opnieuw aangestoken te hebben, „ik weet, je bent 'n vurig vereerder van de kleine Teresia. Maar wat is het, dat je daartoe heeft gebracht? Teresia is jong in 'n Carmelitessenklooster gegaan, was toen voor de wereld verdwenen; voorgoed. Volgens jouw meening, die je straks zoo luid verkondigde, was haar leven een mislukt leven; ze had in de wereld moeten blijven; onderwijzeres moeten worden, ziekenzuster desnoods, maar nooit Carmelites. Maar zooiets durf je nu natuurlijk niet meer beweren! Wijs, m'n beste man, weet je wat je totaal over het hoofd ziet? Dat God de Heer en Meester van alles en en van allen is!”

Daar zat de anders zoo schrandere drukker paf van! Hij keek me aan, alsof hij zeggen wilde: „Maar wat drommel, neem je nu een loopje met me of hoe zit 't?” Hij zei echter niets, want ik was hem al voor.

„Heusch beste vriend, jij en veel menschen met jouw, zien God teveel over het hoofd. Als Hij enkele zielen uit de wereld roept om toe te treden tot zijn hofhouding dan moeten wij daar trotsch op zijn; 't is toch waarachtig geen kleine eer, dat de almachtige God bij de keuze van z'n hovelingen, ook de oogen slaat op onze elendige, zondige aarde! Dat engelen en aartsengelen geheel aan zijn dienst gewijd zijn, is nog te begrijpen; maar menschen, midden uit al de vuiligheid van zonden en verrotting, dat is iets, waar wij stom van verbazing voor moeten staan. En nu zou jij Hem die reine zielen niet willen afstaan voor zijn aardschen hofstoet?!”

„Pater”, zei de drukker getroffen en er glinsterde een traan in z'n oog, „Pater ik dank u hartelijk! Kloosterzusters redden uur aan uur onze rotte maatschappij! Ik

zie het nu klaar en duidelijk; zou God een van m'n kinderen uitverkiezen voor zijn dienst, graag zou ik er afstand van doen! En wat u zei van de kleine Teresia, waarachtig, ik begrijp niet, dat ik dat zelf niet heb ingezien! Teresia is juist zoo invloedrijk geworden, zulk een zegen voor heel de wereld, doordat zij zich begraven heeft in een klooster. Een akt van zuivere liefde, las ik eens, is méér waard dan vele en grootsche werken der wereld. Nu is me dat plotseling ook duidelijk. De geestelijke orde staat veruit boven de stoffelijke; een leven van louter daad, zonder geestelijk fundament en geestelijke energiebron, is ijdelheid, net als een radercomplex zonder motor.” Wijs werd met de minuut vuriger. „Ja, ja, dat is het ook wat wij, die droomen van actie en beweging, moeten navolgen, zoo goed het gaat, door het geestelijke in ons niet door uiterlijkheid te verstikken, maar het die domineerende plaats in ons dagelijksch leven te geven, die het rechtens toekomt.”

„Wijs”, zei ik lachend, terwijl ik opstond om 'n eind te maken aan zijn moeilijk te stuiten woordenstroom. „Wijs, ik ben kapitaal blij, dat je zoo gauw je dwaling hebt ingezien. Mocht je soms ooit iemand spreken, die weinig op heeft met beschouwende kloosterorden, pak dan uit en overgiet hem net zoolang met je rede-neeringen, totdat hij zich gewonnen geeft. Want geloof me, er zijn weinig voortreffelijke zaken, die zoo onwaardig beoordeeld worden als juist het beschouwende leven. Ik ben er nu evenwel gerust op, dat jij dat euvel met alle krachten de wereld uit zult helpen boksen!”

„Wees maar gerust, Pater,” lachte de drukker, „ik zal m'n klooster-wetenschap wel aan den man brengen! Nu tot ziens, Pater! En hartelijk bedankt voor uw terechtzetting!”

„Tot ziens, Wijs!”